

ПЪРВО МЯСТО

Човекът – творец или консуматор

Планетата Земя съществува от милиони години. На нея живеят различни бактерии, гъби, растения и животни. Но те не са едни и същи от началото на създаването на планетата, постоянно еволюират в зависимост от природните условия. Преди милиони години са съществували динозаврите, те изчезват и започва Ледниковата епоха, появяват се мамути и саблезъбни тигри, те също изчезват, и започват да се появяват растения и животни, които до някаква степен в днешно време са ни познати. Но дори и обитавана от хиляди различни видове организми, Земята е в хармония с тях, всички спазват правилата и мястото си в йерархията. Но ето че, един ден, се появяваме ние, хората, и ние не сме като останалите живи същества на тази планета.

Човекът е най-разумното живо същество на Земята, което претърпява най-сериозна промяна от началото на съществуването си, постоянно се развива и усъвършенства в нови сфери и насоки. Ние сме променили най-много Земята в сравнение с всички, живели някога на нея. Много е важно да се замислим какъв ефект има нашата дейност върху планетата, върху живите организми, които я обитават. За да отговорим на този въпрос, трябва да разгледаме двете лица на човека – творецът и консуматорът.

Нека започнем първо с твореца. Ние създаваме нови неща постоянно. Те се разделят на материални и нематериални. Материалните неща са много и в различни форми: пещерните рисунки на първите хора, първите инструменти за земеделие и лов, съдовете, накитите от скъпоценни метали и камъни; първите селища със сламени колиби, първите музикални инструменти, първите литературни произведения и още много други. Трудно е да се изброят всички изобретения и открития на човека, но основното качество при тях е, че винаги се стремим да ги подобряваме – сламените колиби се превръщат в големи стабилни сгради, от язденето на коне към създаването на автомобили от метал, от обикновени кожени дрехи към безброй различни видове дрехи от различни материали и т.н. Това са материалните неща, създадени от човека. Заедно с тях обаче са и нематериалните – езиците, музиката, философията, историята, географията, математиката, физиката, химията, биологията и други. Това са всички неща, които или създаваме, за да можем да общуваме помежду си и да обменяме информация и идеи като езиците, музиката и философията например, или за да изследваме природата и всичко около нас чрез природните науки.

Всички тези неща ги създаваме с някаква цел. От една страна е да изразяваме своята креативност и въображение, присъщи за човека. А от друга страна е за да изследваме всичко около нас, как функционира, защо се случват природните явления, как да ги използваме в наша полза или да се защитаваме от тях. И в двата случая човекът не се замисля върху това как неговите действия ще се отразят на природата около него – интересува се само от собствената си изгода и благополучие. Така в същността на твореца се проявява консуматорът.

Всички живи организми се възползват от ресурсите, които предоставя планетата. Ако не го правеха, нямаше да има живот на Земята, така че няма нищо лошо в това. В природата съществуват различни екосистеми, в които всички живи същества и природните условия са в баланс помежду си. Този баланс цели и животът на планетата да продължава да

съществува, и самите условия да не се променят драстично, тоест всеки жив организъм знае колко да вземе от природата и как да го върне после. Това е за останалите организми, но не и за човека. За жалост, откакто съществуваме ние почти не сме се замисляли за този баланс и сме експлоатирали планетата по всеки начин, който можем. Изсечените гори, изкопаните от недрата на земята руди, замърсените води, парниковите емисии са доказателство за вече разрушения баланс в природата. Нашата дейност има разрушителен ефект както върху цялата планета, така и върху животът на нея – много растения и животни са изчезнали заради нас. И вече всички виждаме как неразумните действия се отразяват и върху нас – глобалното затопляне е най-голямата заплаха освен всички останали земетресения, урагани и други природни бедствия. Това ни показва, че Земята е до някаква степен самостоятелен голям жив организъм, който осъзнава, че хората вече прекалиха, прекалено много взеха от нея, и сега се опитва да изравни резултата.

Хората сме различни, искаме да се развиваме, да направим живота си по-добър, но прекалено много взехме от природата, не се съобразихме с границите, които трябваше да спазваме, помислихме, че сме по-велики и силни от нея, а това не е така. И е хубаво, че всъщност вече може би повечето хора осъзнават всичко това. Затова и създаваме природните паркове и резервати, затова и рециклираме, затова пречистваме водите, затова и търсим алтернативни зелени източници на енергия – осъзнахме грешката си и се опитваме да я оправим. И да, дори и вече някои неща да се подобряват, истината е, че никога няма да е същото, Земята няма да е същата. Прекалено много я променихме, но това не означава, че трябва да се откажем. Трябва да се борим за нея, да правим всичко възможно, за да я опазим. Поради тази причина е необходимо да се осъзнаем и да учим поколенията на уважение и любов към природата, да я съхраняват и опазват. Така един ден, когато всеки си изхвърля отпадъците на предназначенията места, когато започнем да рециклираме, когато използваме зелена енергия, ще създадем баланс между нас, хората и Земята.

Затова няма да се откажем, ще спасим планетата Земята, защото това е нашият общ дом и ще направим всичко възможно, за да възстановим баланса между хората и природата!

Мирослав Тодоров – X^B клас